GAZETA KRAKOWSKA

Nro 26.

Z KRAKOWA DNIA 29 MARCA 1820 ROKU WE SRODĘ

Z Warszawy d. 21 Marca.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król JMć powodowany właściwą sobie skłonnością wspaniałomyślnego zachęcania wszelkiego rodzaiu talentów, przyiąwszy naył askawiey ofiarowany sobie w hołdzie przez JPana Antoniego Brodowskiego obraz iego historyczny, za który w roku zeszłym na publiczne wystawieniu nayw yższa przyznaną była nagroda, raczył takowy kazać nabyć za summę złot: Pol: 10,000 przeznaczaiąc go na wzbogacenie zbioru dzieł sztuk pięknych Uniwersytetu Królewsko - Warszawskiego.

Dnia 19 Marca r. b. u OO. Reformatów w Warszawie, odbyła się okazała uroczystość Konsekracyi JW. Prospera Burzyńskiego Biskupa Sandomierskiego, w przytomności licznie zgromadzonego Duchowieństwa, etc. Konsekratorem był JW. Szczepan Hołowczyc Arcy - Biskup Warszawski, Prymas i Senator Królestwa Polskiego, przy assystencyi JWW. Biskupów Prażmowskiego Płockiego, Lewinskiego Podlaskiego, wielu Prałatów i Kanoników Archikatedry, nadto Prałatów Sandomierskich JWW. Zochowskiego Dziekana, Szydłowskiego Kantora, Bystrzyckiego Kustosza i Kanoników Katedralnych Józefa Dutkowskiego, Kazimierza Stokowskiego. Dodali tey uroczystości świetnego blasku: JWW. Grabowski Kasztelan, Glinka Kasztelan, JW. Krasiński Jenerał, JW. Kossecki Jenerał, WW. Augustyn Karski i Michał Szymanowski podaiąc świece, chleb i wino.

Z Petersburga d. 22 Lutego d. k.

Dnia 14 t. m., dopełniaiąc chrześciiańskiey powinności, przystępowali do Nayświętszych Taiemnic N. Cesarz Jegomość, NN. Cesarzowe, Elżbieta Alexiejewna i Maryia Federowna i W. Xiążę Jegomość Michał Pawłowicz, w małey Kaplicy zimowego pałacu; NN. Wielki Xiążę Jmć Mikołay Pawłowicz i małżonka iego W. Xiężna Alexandra Federowna w kaplicy swoiego pałacu. Potem sami podnosili do przyięcia Nayświętszych Taiemnic, W. X. Mikołay, W. Xięcia Alexandra Mikołaiewicza, a W. Xiężna Alexandra, W. Xiężniczkę Maryia Mi-

kołajewnę.

Wielki Xiążę Jmć Mikołay ofiarował do muzeum Akademii starożytne greckie naczynie gliniane o dwóch rączkach (amphora) więcey łokcia wysokości, niedawno znalezion w rozwalinach Olvii, bardzo dobrze zachowane z napisem Greckim: "Dionos Toklis.„ Akademiia z powinną wdzięcznością dar ten przyięła.

— *Z Wilna.* —

Tygodnik tuteyszy umieścił następuiący:

NEKROLOG.

Z dnia 11 na 12 Lutego d. k. straciła literatura Polska znakomitego rymotworcę, Dyrektora Gimnazyum Krzemienieckiego, Cesarskiego Wileńskiego Uniwersytetu, i Towarzystwa w Warszawie Przyiaciół Nauk członka, Aloizego Felińskiego.

Uczony ten i pełen talentu pisarz, pierwiastkową instrukcyią brał w Konwikcie Dąbrowickim a potem Włodzimirskim, po którey ukończeniu w roku 1789 był wzięty przez Tadeusza Czackiego Starostę Nowogrodzkiego, przy którego boku zostawał w Warszawie przez ciąg Seymu Konstytucyynego. Wtenczas Feliński ułożył Senatus-Consulta za panowania Jana III i innych wyciągaiąc z nich treści, których xięgę oddał do Metryk Koronnych Kanclerzowi Małachowskiemu. W czasie tegoż Seymu wydawał bezimienne pisma w materyiach politycznych, układał proiekta do formy rządu i t. p. oraz pisał wiersze do Stanisława Trembeckiego, Tadeusza Kościuszki i mnieysze ulotne bądź oryginalne, bądź naśladowane poezyie. W r. 1791 Czacki przydał go za towarzysza nauk siostrzeńcowi swoiemu Janowi Tarnowskiemu dziś Senator: Kasz: Królestwa Pol:, z którym przez lat trzy brał lekcyie prywatne od Dyrektora Korpusu Kadetów War: Hubego, L'Abbé Iué i innych. Wkrótce potem został Sekretarzem korrespondencyy Francuzkich przy Kościuszce, a po dwuletniem pełnieniu tego obowiązku wrócił do wsi dziedziczney Osowa w Powiecie Łuckim, gdzie poświęcił się naukom, a mianowicie ulubioney sobie poezyi. Wtenczas to pisał wiersz do Tadeusza Czackiego, Franciszka Wiśniowskiego i niektóre inne. Zwiedziwszy potem Niemcy północne i południowe przepędził czas oielaki w Wiedniu. W r. 1809 Towarzystwo Królewskie Warszawskie Przyiaciół nauk mianowało go swoim członkiem. Feliński odtąd ciągle pracuiąc nad poprawieniem swoich robót wydał ich Tom pierwszy w r. 1816 zawieraiący obszerną o ortografii rozprawę i przekład Ziemiaństwa Francuzkiego P. Delille. W drugim Tomie według prospektu wyydzie trajedyia oryginalna Barbara: Radamist i Zenobiia z Krebillona i Wirginiia z Alfierego. W r. 1818 Cesarski Uniwersytet Wileński zaszczycił Felińskiego dostoynym tytułem swego honorowego członka, późniey zaś wybrał na Dyrektora Gymnaz: Wołyńskiego w Krzemieńcu i dawanie lekcyy publicznych wymowy i literatury Polskiey poruczył. — Smierć iego tem boleśniey przyiaciół nauk oyczystych trapić powinna, że umarł wtenczas właśnie, kiedy z plonów iego nauki i ukształconego smaku młodzież naywięcey obiecywać mogła sobie korzyści. Żył lat 49.

Z Paryża d. 11 *Marca.*

Na posiedzeniach izby Deputowanych

d. 8, 9, 10 ciągnęły się żywe spory nad ustawą o wolności osobistey. Obstaiący za ustawą okazywali umiarkowanie i z zimną krwią wystawiali niebezpieczeństwa, iakie coraz bardziey Francyi zagrażaią, ieżeli im się nie zapobieży; wszakże nie idzie o włożenie kaydan na całą Francyią i zrobienie przeciwney rewolucyi, ale o zasłonienie Francyi i rodziny Królewskiey przeciwko gartsce niespokoynych głów, i zapobieżenie drugiey rewolucyi, którey naczelnicy ukrywaią się i zasłaniaią konstytucyią, ażeby iey nadużyli iak przed 30 laty. Przeciwni zaś ustawie twierdzili otwarcie, że rewolucyia uratowała Francyią, nadała iey wolność i konstytucyią, a zatem uważaną bydź powinna iako szczęście i błogosławieństwo, i należy odwracać to wszystko, coby dawne przed nią czasy zwrocić mogło. Z ostatnich mowił nayżywiey P. Lafayette, i wyliczał wielkie korzyści z rewolucyi. Widoczne okazuią się (mowił) moralne, polityczne i materyialne korzyści z rewolucyi, iako też niebezpieczeństwa z przeciwney rewolucyi z iey przywileiami. (To porownanie szemranie wzbudziło.) Gdy uciszono się zakończył temi słowy rzecz swoią: "Przed 33 laty wniosłem naypierwszy w zgromadzeniu Stanów o zniesienie zapieczętowanych rozkazów; (Lettres de cachets) teraz po 33 latach sprzeciwiam się ich przywroceniu. — Minister Pasquier odpowiadaiąc na mowę P. Lafayette, zbiiał iego zarzuty przykładami Thistlewood w Anglii i Sanda w Niemczech, wystawiał niepodobieństwo przeciwney rewolucyi, i potrzebę wniesioney ustawy, dla zabezpieczenia tronu i spokoynych mieszkańców Francyi. — P. Corcelles mowił żywo przeciw ustawie, zarzucał Rządowi, iż stara się o powiększenie swey władzy, i t. d. P. Castel-Bajac mowił za ustawą. Jakkolwiek, rzekł, zbrodnia Louvela uchodzi za poiedynczą; ale niechayże ieszcze trzy takie poiedyncze zbrodnie nastąpią, tedy rodzina Królewska wykłutą zostanie! — Tu przerwane zostało posiedzenie d. 8 listem P. Constante do Prezesa o uporządkowaniu głosowania, które większością 105 przeciw 34 głosów przyięte zostało. — D. 9 i 10 ciągnęły się daley spory względem powyższey ustawy. Po zakończeniu tych sporów d. 10 przystąpiła izba do roztrząsania poiedynczych części ustawy, która nakoniec dziś z opuszczeniem niektórych wyrażów większością 25 głosów przyiętą została.

D. 10 na końcu posiedzenia doniosł Prezes izbie, iż d. d. 14 nastąpi uroczysty pogrzeb Xcia Berry w kościele S. Dyionizego, i wniosł o wyznaczenie wielkiey deputacyi, co iednomyślnie uchwalono.

Wielu officerów Polskich i Neapolitańskich, którzy dawniey w woyskach Bonapartego i Miurata służyli, i pensyie zapewnione mieli, podali izbie Deputowanych prośby, aby im te pensyie nadal wypłacane były. Izba odesłała te prośby do Ministerstwa woyny.

Zapewniaią, iż w mieszkaniu zaboycy Louvela znaleziono mnostwo wyimków z dzienników od 3 lat, okazuiących nienawiść przeciw Domowi Burbonów. Pragnie on bydź iak nayprędzey sądzonym.

Poseł Hiszpański miał w tych dniach u Króla nadzwyczayne posłuchanie. — Bawiący w Paryżu Niderlandski Poseł przy

Dworze Hiszpańskim, Baron van Zuylen, poiechał d. 10 b. m. do Madrytu.

D. 8 dał Król Ces. Austryiackiemu Posłowi Feldm. porucznikowi, Hr. Wallmoden-Gimborn, posłuchanie, który oddał mu od N. Monarchy swoiego list pożałowania względem zaboystwa Xcia Berry. Potem pracował J. K. M. z Ministrem morskim Baronem Portal i Xciem Richelieu.

D. 6 b. m. na placu Vendome uwięziony został znakomity człowiek. Dziennik Quotidienne nazywa to uwięzienie nader ważnem. Człowiek ten, wyraża, gdy pochwycony został, chciał się dwiema maiącemi przy sobie pistoletami bronic, lecz mu ie wyrwano. (Przed dwiema dniami uwięziono tu w publiczney ulicy podobnież uzbroionego człowieka.)

Powstanie w Hiszpanii zdaie się niestety coraz bardziey rozszerzać. Oto są doniesienie, które pisma nasze o nim zawieraią:

Z Monitora.

Podług doniesień z Madrytu pod d. 28 Lutego, pewną iest rzeczą, iż Riego zamiast do Grenady udał się do Ecija. Wchodząc do Algesiras wydał następuiącą odezwę do mieszkańców:

"Konstytucyia, którey tak bardzo pragnęliście, przywrocona iest w waszych murach. Sami obierać sobie będziecie waszych urzędników. Zgromadzą się oycowie nasi, a stroże ludu trudnić się będą ustawami, które mu szczęście i wspaniałość przyniosą. Bądźcie przygotowanemi na to szczęśliwe zdarzenie, oczekuycie go z mocnem postanowieniem nie zachwiania się w waszych przedsięwzięciach, ponieważ stałość iest nieprzełamaną tarczą przeciw obcey napaści. Znikną zaraz wrogi, skoro postrzega postępuiących drogą honoru i sławy. Niech żyie Narod! Niech żyie Religiia oyców naszych! Niech żyie Rząd, który kray szczęśliwem i wolnym czyni!"

Zdaie się, że rokoszanie opanowali przed Kadyxem batteryią, która usypana była dla bronienia przystępu do Corsa-Dura. — Zapewniaią, iż Dwor ma zamiar odmienienia niektórych Naczelników woyska w Andaluzyi. Słychać, iż wysłano gońca do Jenerała Espagne, walecznego i odważnego officera, powołuiąc go do powyższego woyska. (Jenerał Espagne iest rodu Francuzkiego.) —— Zapewniaią także, iż pomiędzy woyskami w Galicyi zaszły buntownicze poruszenia. Milicyia i mieszkańcy do nich iednak nie należeli.

Z Bordeaux d. 6 Marca.

Gazety nasze zawieraią o zdarzeniach w Hiszpanii co następuie:

Podług zapewnienia przybyłego tu podróżnego wybuchnęło także w Korunna powstanie i podczas parady woyskowey d. 20 Lutego ogłoszona tam została konstytucyia Stanów. Dowódca w Burgos posłał tam 3 szwadrony jazdy, dla oparcia się rokoszanom, ale podobno napróżno. — Margrabia d'Alzas, Jenerał kapitan Arragonii, udał się do Madrytu, dla zdania Królowi sprawy o niebezpiecznym stanie umysłów w Sarragossie. Lud tamteyszy nazwisko Ferdynand, nadane iednemu z tamteyszych placów, zamienił na nazwisko: Plac konstytucyyny. — Castannos, Jenerał kapitan Katalonii, doniósł także Rządowi, iż nie ręczy za wierność tey prowincyi, ponieważ ma w ręku dowody o wielu taynych

związkach między woyskiem i obywatelami. — Z St. Ander pobiegł goniec z doniesieniem do Madrytu, że w tem mieście ogłoszona została konstytucyia Stanów. — W Walencyi zaszły buntownicze poruszenia i były Dowódca kup, Nebot, stanął na czele 500 ludzi i przebiera się do kolumny Riego, która niedaleko Grenady znaydować się musi. — Dowództwo woysk *Królewskich*, któremi dotąd Jenerał Freyre dowodził, proponowane było Jenerałom Giron i Ballasteros, lecz oba nie przyięli. Główny sztab Jenerała Freyre udał się do niego i żądał, aby pułk, który na 3 kompanije Pułkownika Riego uderzył, wymazany był z pocztu woyska, ponieważ przelewał krew braci oręża. Osoba, która powyższe udzieliła wiadomości, doda ie oprócz tego, że w Hiszpanii zanosi się na powszechne powstanie, że w Madrycie wielka zachodzi trwoga, i że wielu grandów udało się z prośbą do króla, aby zwołał stany, gdyż to uznaią za iedyny środek zapobieżenia dalszemu szerzeniu się wybuchłego rokoszu. — Mówią, iż w Korunna bardzo znieważono osoby, które przyłożyły się do uwięzienia Jenerała Porlier, który iak wiadomo dawniey podniósł tam rokosz. — Przy powstaniu w Saragosie zginąć miało 3 ludzi.

Jnny list z Bordeaux pod tymże dniem.

Słychać, iż Król Hiszpański oświadczyć miał, iż zaprowadzi konstytucyią, ale rokoszanie żądać mieli, aby w zakład tego przyrzeczenia oddano im sześć naywarownieyszych miast. — Riego znaydował się d. 26 Lutego w Antequera o 3 mile tylko od Grenady. — Jak tylko nadeszła do Madrytu wiadomość o powstaniu w Galicyi i Korunna, złożona zaraz została wielka rada stanu, na którey znaydowało się także kilku Jenerałów. — W Asturyi, w mieście Castropol, zayść także miały zaburzenia z wielkiemi zdrożnościami. — Mina opanował, iak zapewniaią, miasto Orbaicera, gdzie urządza swoią kupę, która ma iuż bydź liczną. Gubernator prowincyi Guipuskoa, Jenerał Areizaga, zamyśliwał główną swoią kwaterę z Tolosa do St. Sebestian przynieść. — Nietylko w Castropol, ale i w innych mieyscach prowincyi Asturyi nastąpić miały powstania.

Od granicy Hiszpańskiey d. 2 Marca.

Przy powstaniu w Korunna d. 20 Lutego officerowie tamteyszey osady zaywdziali konstytucyyną kokardę. Rokoszańscy officerowie udali się do Jenerała Venegas, który niedawno z Madrytu tam przybył dla obięcia dowództwa, i oświadczyli mu, iż ieżeli się z niemi nie złączy, zostanie uwięzionym. Ostatnie nastąpiło, ponieważ nie odpowiedział ich żądaniu. Rokoszanie ustanowili potem juntę rządową. Wiele osób, które w r. 1815 zdradziły Jenerała Porlier, zostały rozsiekane. Rokoszanie udali się ztamtąd do S. Jakóba z Kompesteli. — Pod Madryt ściągane są woyska. — Rząd Francuzki kazał przystępy do Hiszpanii mocno woyskiem osadzić. — Liczbę woyska Miny, który także miasto Ayvar opanował podaią iuż do 2000 ludzi.

Z Dziennika Konstytucyionisty.

Zdarzenia w Hiszpanii przybieraią codziennie większe znaczenie. Powstanie

wzrasta nagle i zbliża się do stolicy. Jedna tylko pocieszaiąca zachodzi myśl, że spokoyność publiczna mało bywa przerywana, i że konstytucyyny Rząd zaprowadzony zostanie bez krwi rozlewu. — W St. Ander nastąpiło powstanie d. 27 Lutego, a władze municypalne d. 30 wykonały konstytucyyną przysięgę. — D. 26 dobosz osady Madryckiey wołał na swoich kollegów: "Dzieci póydźmy na wyspę Leon!,, "Jeszcze dosyć czasu,,, odpowiedział stary sierżant. Infant Franciszek nie mógł się 24 godzin pokazać u Dworu, ponieważ nalegać miał o zwołanie stanów. — Riego obraca kroki swoie, podług niektórych doniesień, ku Kordubie, i chciałby podobno dostać się do Madrytu.

Z Baiony d. 4 Marca.

W Korunna wygrzebano zwłoki Porliera i oddano im cześć żałobną. Pozostała po nim wdowa mieszkaiąca w tamteyszym klasztorze, została w tryumfie do miasta przywieziona. — W orszaku Miny znayduie się Pułkownik Echeverria znany z wielkich talentów officer. Naypierwszem działaniem Miny było opanowanie ludwisarni w Aizaval, i nałożenie iak niegdy celnych opłat. Każda zagraniczna bryka zapłacić musi 10 Fr. — Margr. Ezbeleta, dowódca Pampelony, kazał tam wielu uwięzić ludzi; lecz osada tamteysza nie wynosi iak 310 ludzi. — Powstanie w Hiszpanii miało bydź oddawna przygotowane i d. 1 Marca powszechnie wybuchnąć. — Król miał odrzucić propozycyią żądania od obcych Mocarstw, a mianowicie od Francyi pomocy.

Z Madrytu d. 1 Marca.

Pułk Soria miał przeyść do rokoszanów na wyspę Leon, i lękano się zarówno o lud na flocie iak o miasto Kadyx. — Riego miał także posłać woyska do Kartageny. Jenerał kapitan Eguia jodciągnął z Grenady i zabrał z sobą 200 więźniów stanu. — Mina znayduie się razem wszędzie, a w szczególności nigdzie, tak dobrze umie obrotami swoiemi kierować, i nadewszystko stara się opanować fabryki broni. — Kadyx był do 22 Lutego wiernem; lecz z powodu 50tysiączney swey ludności znaydował się w kłopocie. — W Biskai pokazały się także buntownicze poruszenia.

Z Baiony d. 5 Marca.

Podrożny, który tu przybył z St. Jean de Pied, powiada, iż słyszał tęgie strzelanie z ręczney broni. Osada Francuzka tego warownego mieysca oczekuie znacznego posiłku. Za kilka dni woysko nasze rozciągnie kordon nad prawym brzegiem Bidassao. — Brygadyer, który niegdy zdał Porliera został w Korunna rozsiekany. — Miasto Kadyx pomimo zachęcań rokoszanów zachowuie chwalebną wierność ku Rządowi Królewskiemu. Odezwa, którą rokoszanie do niego wydali, brzmi iak następuie: — "Kadyxie, Kadyxie! gdzież iest twoy patryiotyzm? Gdzież są obywatelskie cnoty, które cię zaszczycały? Jestżeś szczęśliwem przytułkiem, do którego niedawno narod schronił się dla ogłoszenia oyczyznie uszczęśliwiaiących ustaw? Nie ożywiż cię tak wielka pamiątka? Dozwoliżże w oboiętności upłynąć chwili, w którey mogłbyś obowiązku twoiego dopełnić? W cóż ufaż? w moc stoi przed twoiemi bramami, a ty się ociągaż? Słyszysz krzyk woienny, a staiesz się głuchym? Konstytucyia ogłoszoną została w San Fernando, a ty się nie z-ya-

łaź? Jakichże oczekujesz owoców z twey rownie szkodliwey iak niepoięte oboiętności? Jakże się względem niey potrafisz przed światem usprawiedliwić? Jakaż moc przyciska cię, iakież bagnety nie dozwalaią ci wyrzec twoich uczuciow? Ah! Ty sam kuiesz swoie kaydany, ty sam odpychasz rękę, którą ci dzieci oyczyzny podaią! Kadyxie, ockniy się! Zastanów się nad przepaścią, nad którą zasypiasz! Poddday się i odważ się bydź wolnym! Kadyx niewolnikiem! iest to obrazem poniżenia i nędzy; Kadyx wolny, byłby naypierwszym z potężnych miast. Podnieś się, przełam słabe zapory, połącz się z nami, otworz twoie bramy tym, którzy zaprzysięgli pomrzeć za wolność obywatelską, a po siedmioletnich cierpieniach odetchniesz znowu czystem i wolnem powietrzem!„

Do niepewnych wiesci należy, iakoby Król Hiszpański sam udać się miał do Andaluzyi lub do maiącego się pod Ocana założyć obozu. — Wyspa Leon liczy 40,000 mieszkańców.

Z Londynu d. 10 Marca.

Król darował Kapitanowi Fitz-Clarence na dowod ukontentowania swoiego za odważne iego sprawienie się przy aresztowaniu spiskowych przeciw Ministrem na stayni w ulicy Kato, wielkiey wartości szpadę. Wszyscy urzędnicy policyi i żołnierze, którzy do tego byli użytemi, zostali także hoynie udarowanemi.

Król bawi ciągle w Brighton, chociaż przykra pora nie dozwala mu świeżego używać powietrza.

Smierć Króla wzbudziła nie ieden interes, a nayważnieyszym iest los nowey Królowey. Xiężna ta, którą niegdy iako niewinnie prześladowaną powszechnie uważano i żałowano, przez oddalenie się z Anglii, a mianowicie przez dalekie swoie i dla iey dostoyności nieprzyzwoite podroże, utraciła wiele dawniey przychylnych sobie serc. Oczekuią ią nieprzyiemne kroki, które iednak może ieszcze złagodzone zostaną.

P. Holl opisuie publiczne i prywatne życie Króla Jerzego III.

Zdrowie Królewney Zofii daie powod do obawy. —— Poseł Perski wyieżdża ztąd do Paryża.

Znany Hunt podał się za kandydata na reprezentanta do parlamentu od miasteczka Preston, a Cobbet od miasta Coventry. Oba maią dotąd naywięcey mieć za sobą głosów. — W mieście tuteyszem maią dzisiay naywięcey głosów na reprezentantów PP. Wilson, Curtis, Wood i Lord Prezydent Bridges. — W Southwark ponieważ P. Thurton odstąpił, obranemi zostali dawni kandydaci. W Westminster miał dziś Burdett naywięcey, P. Hobhouse mniey, a P. Lamb naymniey głosów; lecz mamy przykłady, iż często naymniey maiący głosów staie się nakoniec pierwszym. — W Liwerpoolu oprocz P. Caning podało się 3 innych kandydatów. W Jorku będą zapewne dawni reprezentanci z stronnictwa Whigów, Dundas i Wywilna nówo obranemi.

Gazeta Times wyraża, iż Ministrowie pracuią nad nową listą cywilną, która ma bydź o pół milliiona powiększoną i zaraz przy otworzeniu nowemu parlamentowi podaną. Ministrowska gazeta nazywa to doniesienie złośliwem kłamstwem.

Zonom spiskowych Thistlewood i Ings dozwolono czasami odwiedzać swoich mężów w więzieniu i mowić z niemi przy dozorcy. Ings, który dawniey był rzeźnikiem w Portsea, opuścił przed 4

miesiącami swoią żonę i 4 dzieci, która przyszła teraz do niego z dziecięciem u piersi. —— Palin, za którego schwytanie wyznaczono 200 Fs. nagrody, miał na okręcie do Ameryki umknąć.

W wielu domach szukano tu broni, ale żadney nie znaleziono.

Sprawa Hunta względem zayściów w Manszestrze rozpocznie się d. 23 b. m. w Jork, Wolseley d. 4 Kwietnia w Chester, a Majora Cartwrigth, Woolers i innych d. 30 b. m. w Warwick. Hunt znayduie się teraz w Manszestrze i zbiera świadków, którzy iego kosztem utrzymywanemi będą w gospodach między Jorkiem i Manszestrem. Ma ich mieć do 1000.

Nadeszłe z Edinburga listy nie są pomyślne dla publiczney spokoyności w Szkocyi. Zdaie się, że gorale tamteysi zarażonemi są teraźnieyszemi maxymami rewolucyynemi. Naczelnicy ich przewodzą w całym powiecie Culraine w hrabstwie Rosse, i maią zapewne całą północną okolicę za sobą. Tak zaś maią bydź licznemi, iż woysko regularne nie będzie mogło bez dział przeciw nim postąpić. Dodaią nawet, iż przyłączyło się do nich wiele oddalonych żołnierzy i działaią podług umowionego planu. Ma ich bydź do 1000 na 4 oddziały podzielonych, i za umowionemi znakami i uderzeniem w bębny kieruią swoiemi poruszeniami. Powstanie w Culrain nastąpiło z powodu sądowego wypędzenia kilkunastu dzierżawców. Zbiegło się mnóstwo mężczyzn i kobiet dla oparcia się uskutecznieniu wyroku, i przezwyciężyć mianо cywilną i woyskową siłę. Mówią, iż tak buntowników, iako i policyianów i milicyiant w wielu ciężko ranionych było. Powozy Szeryfa i innych urzędników pogruchotane zostały.

W Irlandyi Ribbonmenowie coraz daley się rozpościeraią, ponieważ woysko nie może mieszkańcom szypko na pomoc przybydź. Policyyna straż iest iedyną w niektórych mieyscach słabą potęgą, i z tego powodu d. 5 b. m. w Galway przyszło do okropney sceny, że 12 urzędników policyynych zostało przez pospólstwo porąbanych; 11 skaliszono śmiertelnie, a iednego zabito, potem głowę mu odcięto i po ulicach na kiiu noszono. Ponieważ nie było woyska, nie mogli zatem burzyciele bydź ściganemi i rozbiegli się w różne strony. — W hrabstwie Roscommon schwytano przeszło 200 burzycielów, z których sąd skazał iuż 6 na śmierć, a reszta oczekuie wyroku. — List z Longhera wyraża: „Okolica nasza znayduie się w nader smutnym stanie. Tak zwani Ribbonmenowie napadaią nocną porą wieyskie domy, odbieraią przysięgę, zabieraią konie i daley swoie napady posuwaią. W naszey okolicy maią mieć do 3000 broni, i zupełnie buntowniczemi bydź zarażonemi myślami. Często ucieraią się z niemi policyianie i żołnierze, i krew się przelewa. Wierny poddany, którego wzięli za szpiega, został na własnych drzwiach przez nich rozciągniony i przybity.„ Zewsząd ciągną przeciw tym buntownikom woyska; do hrabstw Clare i Galway przybyło iuż do 3000ludzi z działami. Lecz buntownicy nie zdaią się wcale ich lękać, i nocami prowadzą swoie rozboie. Pokazali się iuż nawet w hrabstwie Westmeath, i z różnych mieysc broń pozabierali.

DODATEK DO Nro 26. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 29 MARCA 1820 ROKU WE SRODE

— *Z Krakowa.* —

Towarzystwo Dobroczynności.

Amatorowie Sztuk Drammatycznych Synowie i Córki Obywateli naszego wolnego miasta, z własney pobudki dla wsparcia funduszu ubogich pod Opieką Towarzystwa będących, dali dnia 25 b. m. w Sali Królewskiey Kommedyią w 5ciu Aktach pod Tytułem:

D W A Y Z I Ę C I O W I E

Licznie zgromadzona publiczność z niemałym ukontentowaniem i oklaskiem uświetniła zamiar tak pięknie wykonany.

Szlachetna Młodzi! Miłość bliźniego będąc zasadową wychowania Twoiego Cnotą, upłodni naypięknieysze dla Oyczyzny, Rodziny, i współczesnych w Tobie nadzieie.

Towarzystwo Dobroczynności oceniaiąc poświęcenie się Twoie, zanosi Ci uroczyste podziękowanie.

Mieroszewski, Prezyduiący.

Od brzegów Menu d. 14 Marca.

Podług doniesień z Wiednia Prezes Seymu związku Niemieckiego, Hr. Buol-Schauenstein, powróci w krótce do Frankfortu dla poczynienia przygotowań do rozpoczęcia posiedzeń. Obecni iednak w Frankforcie Posłowie pracuią ciągle w kommissyiach nad poruczonemi im przedmiotami.

Z rozporządzenia Xcia Kanclerza stanu Hardenberga w prowincyiach Prusko-Nadreńsko-Westfalskich wszystkie rozrzucone starorzymskie i Niemieckie zabytki maią bydź do muzeum w Bonn zwiezione. Każdemu iednak właścicielowi wolno iest zatrzymać na swoim gruncie znaleziony pomnik, odryś tylko iego obowiązany iest do rzeczonego muzeum przesłać.

Rada Hamburgska wydała dwie ważne uchwały: podług pierwszey nietylko Lutrzy, iak dotąd, ale i Reformowani i Katolicy mogą bydź burmistrzami, senatorami, i t. d. obieranemi, a podług drugiey wały około Hamburga będą zniesione.

Jeszcze w żadnym roku nie miały Dwory Europeyskie tak wiele i tak nagle, iedna po drugiey następuiących żałob, iak w tym roku

Niemal wierzyćby należało, wyraża

Łaskawych Czytelników życzących trzymać Gazetę Krakowską od 1go Kwietnia r. b. uprasza się o wczesne prenumerowanie.

Sybilla czasu, że wieczne pokoie są tylko leżami zimowemi. To przynaymniey pewna, iż w dotyczczasowych pokoiach znaydował się zawsze zarodek nowych niespokoyności, iak naprzykład: 1) Pokoy Westfalski r. 1648 lubo gwałtownie obwarowany i na wieczność zawarty, zostawił iednak duchowi rozdwoienia konstytucyyne czyli prawne istnienie; 2) Pokoy Utrechtski r. 1703 nadał całey Europie inny kształt; 3) Pokoy Nystetski r. 1721 założył zasady do wielkich odmian; 4) Pokoy Wiedeński r. 1735 nadał północnem i południowem Mocarstwom nowe znaczenie, i ugruntował naypierwszą nieufność Mocarstw lądowych przeciw morskim; 5) Pokoy Akwisgrański r. 1745 stał się podżegą nowych woien we Włoszech; 6) Pokoie Huberburgski i Paryzki r. 1763 nadały sprawom Europeyskiem przez powiększenie siły woyskowey inny wcale kierunek; 7) Pokoy Paryzki r. 1783 dał powod do powszechey odmiany w polityce; 8) Pokoy Lunewilski r. 1801 obalił Rzeszą Niemiecką; 9) Pokoy Prezburgski r. 1805 zadał iey ostatni cios; 10) Pokoy Tylżycki r. 1807 zamknął iey powieki. — Do iakichże wstrząśnień nie przywiodły ostatnie wieczne pokoie Niemce i Europę?

Z Hamburga d. 3 Marca.

Znany z uknowanego przeciw Rządowi w Portugalii spisku, Baron Eben, który od opuszczenia Portugalii tu mieszkał, puścił się w tych dniach z wielu byłemi w woysku Pruskiem officerami na wyspę S. Tomasza, dla dostania się ztamtąd do powstańców Hiszpańskiey Ameryki.

Zima nie chce nas dotąd opuścić; śniegu znayduie się na stopę grubo po ulicach, tak iż publiczność nim odwilż nastąpi dosyć naieździć się może saniami.— Niedawno schwytano tu na uczynku filuta, który zmyślał wexle od Frege i kompanii w Lipsku na znaczne summy.

Bawiący tu Francuzki Jenerał Gourgaud, który z wyspy S Heleny powrocił, wyzwał kupca tuteyszego na poiedynek, ale cofnął to wezwanie, gdy przekonał się, iż obrażaiący go artykuł nie był przez tego kupca do gazet podany.

Z Nowegoiorku d. 16 Lutego.

Z przełożenia, które sekretarz skarbu izbie Reprezentantów w Wassingtonie złożył, pokazuie się, iż ieżeliby proponowany zakaz wprowadzania bawełnianych, wełnianych i żelaznych rękodzieł do skutku przyszedł, dochody Ziednoczonych Stanów zmnieyszyłyby się o 6 mill. dolarów. Na ten przypadek proponuie zatem pomnożenie cła na liny konopne i lniane, kawę, cukier, herbatę, wino, syrop i korzenia. — Senat znaczną większością głosów postanowił, iż Kongress nie ma prawa dla tego odmawiać przyięcia prowincyi Missouri do ligi, że tam ieszcze utrzymywanemi są niewolnicy. Izba Reprezentantów nic ieszcze na to nie odpowiedziała. — Dwa okręty wysłał Rząd pod brzegi Afrykańskie dla założenia stanowiska wcelu wstrzymania handlu niewolnikami.

Podług doniesień okrętowych na drodze z Chili do wschodnich Indyy odkryta została nowa wyspa, na którey znaleziono wiele kokowych drzew i sądzą ią

także bydź zamieszkałą.

Lord Cochrane odpłynął d. 12 Września z swoią eskadrą z Valpairoso przeciw Lima. Eskadra iego ma 253 dział, 874 Angielskich i 1056 kraiowych maytków. Cochrane zamyśla zniszczyć Hiszpańską eskadrę w Lima i tym końcem zaopatrzył się w palne race, a potem zatchnąć banderę niepodległości w Peru. Dowodzi pod nim Kontraadmirał Blanco.

Ostatnie listy z Angostury donoszą że Boliwar opuścił to miasto w wigiliią Bożego narodzenia z transportem broni i ammunicyi na 6000 ludzi, którzy się w Pampelonie, Varina i Guanare znayduią. Królewski Jenerał La Torre, który przez Jenerała Soublette pobity został, cofnął się z 2000 ludzi do Meridy. Wschodnie woysko (Nowey Grenady) w liczbie 5 do 6000 ludzi udało się do Calabozo, dla złączenia się z woyskiem Boliwara i Paeza. Pułkownik Parys wyparł woyska Królewskie z Popayan. Mówią, iż Jenerał Królewski Morillo nie będzie głównego attaku oczekiwał, ponieważ z Hawanny żadnych nie otrzymał posiłków, ale cofnie się do innych okolic.

Naywiększe stopnie zimna i ciepła.

Dnia 19 Marca r. b.	Stopni zimna	—	0,2
— 20	—	— ciepła	† 3,6
— 21	—	—	† 3,8
— 22	—	—	† 4,0
— 23	—	—	† 3,2
— 24	—	—	† 9,6
— 18	—	—	† 10,4

Dnia 27 i 28 *Marca* 1820, *cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.*

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
Przenicy	15	—	14	15	14	—	12	15
— Zyta	7	15	7	—	6	15	6	—
— Jęczmienia	6	—	5	15	5	—	4	15
— Owsa	4	15	4	10	4	—	—	—
— Jagieł	19	15	19	—	18	—	17	15
— Grochu	7	15	7	6	6	15	6	—
— Rzepaku	21	15	21	—	20	—	19	—

Cena Zboża

W Warszawie d. 18 *Marca.*

Korzec Pszenicy	od Złp.	18	do	21.
— — Żyta	—	7	—	11.
— — Jęczmienia	—	7	—	11.
— — Owsa	—	7	—	8.
— — Grochu	—	12	—	14.

Cena Zboża

W Gdańsku d. 17 *Marca.*

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	600	do	840.
Żyta	—	400	—	440.
Jęczmienia	—	300	—	360.
Owsa	—	260	—	320.
Grochu	—	500	—	540.

Bieg Pieniędzy

W Krakowie d. 28 *Marca.*

		Złp.	gr.
Czer. Zł. Holl: monetą Courant		19	9
— detto Cesarski	. . . — .	19	6
Fryd. Pruskie	. . . . — .	34	—
Luidor	. . , . . . ? — .	36	—
zł. frankowy	. . . . — .	31	10
Szeiny Wiedeńskie za 100	— .	231	—
Złoty ryński Szeinami	. — .	1	15

TEATR KRAKOWSKI

Cornificius mnie krytykuie
Nie umiem się mścić inaczey na moich
Krytykach iak oświecaiąc się od nich.
Wirgili.

Krytyka Dziennikarza Pszczółka Krakowska wymierzona przeciwko Sztuce, która tu była grana pod tytułem: Anarchia Domowa, nic niedowodzi przeciwko tey Dramie. Właśnie w tych czasach ie-

den z Dziennikarzy Paryzkich wychwala Wieczory Sycyliyskie, a drugi Dziennikarz tę sztukę gani, co równie nic nie stanowi przeciwko niey. — Publiczność iuż teraz tak iest oświecona, że Jey zdanie opiniia Dziennikarzy osobliwie też takiego gatunku iakim iest Dziennikarz Pszczółka Krakowska rządzić nie iest w stanie, bo wie, co to, czasem, kto, i dla czego, piórem takich Dziennikarzy wiada.

Osobistość niemi rządzi, albo zdanie cudze,
Uwlaczaią często Męstwu, talentom, zasłudze,
A temu Bohatera nadaią nazwiska,
Który świat oszukuie albo go uciska,

Odpisywać na Krytykę nikczemną z uniesieniem lub złością, nie zgadzałoby się to z szlachetnością duszy Autora Anonim Sztuki Anarchia Domowa. Wszakże Molier niegniewał się kiedy mu krytykowali Iezuici Tartufa, Kotzebue kiedy mu w małym miasteczku ganił Einemer, iego sztukę Kleinstättel; bo wiedzieli i znali powód krytyki, wartość pracy, którey zazdrość przyćmić niemogła. — Nam Aktorom do których się Dziennikarz Pszczółka ze swoią nędzną Krytyką adressuie i nam chce zabronić oddać hołd talentowi i dobrey Sztuce, to iest iedno, przyznać się musiemy Dziennikarzowi iak gdyby chciał umyślnie należeć do liczby Obłąkanych tey sceny, którą Autor Anonim tąk doskonale w Sztuce swoiey wystawił i która tyle zadowolnienia Oświeconey Publiczności ile sami słyszeć i czuć mogliśmy zrobiła; i która niedziwiemy się że się Dziennikarzowi Pszczółka Krakowska, podobać nie mogła, ieżeli ią do siebie bierze. Dla tego nic więcey za odpowiedź Dziennikarzowi Pszczółka nieprzesyłamy, iak tę doskonałą scenę, bo równe prawo mamy o niey sądzić z Dziennikarzom, a może i większe ieżeli lepiey od Dziennikarza posiadamy reguły sztuki Dramatyczney. O to iest ta scena:

Akt V. Scena IV.

Teatr wystawia Salą w Instytucie Obłąkanych, w którey Przełożony Instytutu opowiada Przytomnym Widzom Biografiią niektórych obłąkanych. Nb. scena w Londynie.

Przełożony Instytutu.

Oto iest obłąkany Dziennikarz Ministeryialny Londyński i krytyk teraznieyszego ducha czasu, pełen prezumcyi o swoiey Nauce, niecierpiał wyższych od siebie talentów, ile lubił krytykować, tyle nie lubił bydź krytykowanym, bo to był wrzekomy Filozóf z tych, co to nieumieią wybaczać tych błędów drugim, które sami sobie wybaczaią, a zatem nieumiał znieść nawzaiem krytyki. Ustanowiwszy się Plenipotentem Publiczności, w Jey Imieniu, lecz bez iey upoważnienia, wszystkie konstytucyine Rządy, Autorów, Akademików, Aktorów, z Imienia krytykował a Arbitralność pod niebiosa wynosił. Gdy Publiczność obrażona na Teatrze wygwizdała iego nikczemną Traiedyią, na którey Aktorowie nietylko ręce, twarze, suknie walać we krwi musieli, ale nakoniec wszyscy pozabiiali się, on tak mocno te krytykę uczuł, że zmysły stracił, oto iest cała iego zabawa.

Obłąkany Dziennikarz nabiia laskę swoiemi Dziennikami i z niey rozumie że strzela do Publiczności, mówiąc: "zabiłem ią, zabiłem ią!„

Przełożony Instytutu (prowadząc Dzieci)

Oto iest nauka moie Dzieci, iak Dziennikarze, Uczeni ludzie, Autorowie, Aktorowie i Krytycy, winni są szanować Ducha Opinii oświeconey Publiczności, niepodległego narodu.

Przesyłaiąc Dziennikarzowi Pszczółka Krakowska tę odpowiedź, równie mamy prawo ostrzedz Go, aby nas ani swemi pochwałami, ani krytykami, nienudził.

Artyści Drammatyczni.

DONIESIENIA

Professor Lewkowicz pragnąc przyłożyć się do ulżenia cierpień ubogiey klassy ludzi w Mieście Krakowie i w przyległych okolicach zamieszkałych, ma honor upraszać czytaiących gazety, aby raczyli łaskawie uwiadomić mogących potrzebować rady i pomocy Lekarskiey, zwłaszcza ręczney czyli operacyiney pomocy wymagaiących, aby tacy od pierwszey do drugiey godziny po południu zbierali się w poniedziałki, środy i piątki w ulicy Grodzkiey pod Nr. 120 na pierwszym piętrze, w Domu JP. Stroińskiego, gdzie gratis będą mieli daną sobie radę i pomoc.